

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 034057 09 Рев
Бања Лука, 18.01.2011. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељица М. П. и Д. Ш. из Б. Л., обје заступане по пуномоћнику М. Ф. адвокату из Б. Л., против тужене С.П.О. Б. Л. – Т., заступана по пуномоћнику С. Т. адвокату из Б. Л., ради предаје у посјед некретнина, одлучујући о ревизији тужитељица против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 034057 09 Гж од 11.02.2009. године, на сједници одржаној дана 18.01.2011. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 034057 07 П од 14.11.2008. године одбијен је тужбени захтјев тужитељица којим су тражиле да суд обавезе тужену да им преда у посјед дио парцеле означене по новом премјеру као кч.бр. 779/8 уписана у пл. 186 к.о. К., што по старом премјеру одговара дијелу парцеле кч. бр. 182/1 уписана у зк. ул. 116 к.о. К., а које обавезе се тужена може ослободити исплатом износа од 242.200,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 034057 09 Гж од 11.02.2009. године жалба тужитељица је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужитељице побијају другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права те предлажу да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужена није дала одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

Тужитељице у овој парници захтијевају да им тужена преда у посјед дио њихове парцеле на којем је формирано гробље, слободан од посмртних остатака односно гробова.

На основу овако постављеног тужбеног захтјева проведено је расправљање пред првостепеним судом па је утврђено: да су тужитељице супосједнице спорне парцеле означене као кч. бр. 779/8 уписана у пл. 186 к.о. К. са по $\frac{1}{2}$ дијела и сувласнице исте парцеле са по 85/261 дијела, а која парцела је у зк. улошку број 116 к.о. К. означена као кч. бр. 182/1; да су у току ратних дешавања тужитељице напустиле своје некретнине, међу којима и спорну парцелу; да је планом парцелације из децембра 1993. године предвиђено да се на комплексу земљишта у Залужанима, у чијем склопу је и спорна парцела, изгради црква, парохијски дом и гробље; да је према урбанистичко-техничким условима из 1994. године на дијелу спорне парцеле предвиђена изградња гробља; да је рјешењем надлежног општинског органа управе од 19.12.1994. године туженој дата урбанистичка сагласност за изградњу гробља на дијелу спорне парцеле и сусједних парцела; да је упоавање посмртних остатака на за то предвиђеном земљишту почело да се врши од 1996. године; да је рјешењем ... инспекције од 02.7.1996. године наређено туженој да обустави сахрањивање на наведеном гробљу, јер иста није прибавила одобрење за градњу гробља; да је Влада Републике Српске одлуком од 22.3.2001. године утврдила да је изградња гробља на овом локалитету од општег интереса па да се у ту сврху може извршити експропријација некретнина према усвојеном пројекту; да је поступак експропријације обустављен крајем 2001. године јер тужена није доказала да је обезбиједила средства за експропријацију; да гробље заузима дио спорне парцеле у површини од 3.460 м².

Код таквог стања ствари првостепени суд је закључио да тужитељицама не припада право да у смислу члана 37. и 43. Закона о основним својинско-правним односима („Службени лист СФРЈ“ број 6/80 и 36/90 те „Службени гласник Републике Српске“ број 38/03) траже предају у посјед дијела парцеле на којем се налази гробље, обзиром да гробље као комунални објекат није у правном промету, а суд није ни надлежан да расправља о изградњи и кориштењу гробља, већ је то у надлежности органа управе.

Чињенично утврђење и правни закључак првостепеног суда прихватио је и другостепени суд изражавајући став да тужитељицама припада само право на накнаду штете због одузимања дијела њихове парцеле.

Нижестепене пресуде су правилне и на закону засноване.

Сахрањивање је чин поштовања и одужења живих према умрлим. Настанком државе почиње да се сахрањивању и гробљима пружа посебна друштвена заштита. Гробља су јавна добра па су по самом закону у друштвеној (државној) својини и за њих постоји посебан правни режим. Уређење, одржавање и управљање гробљима је било регулисано Законом о погребној дјелатности и о уређивању и одржавању

гробаља („Службени лист СР БиХ“ број 5/77), а касније и Законом о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“ број 11/95 и 51/02).

Сахрањивање умрлих те одржавање и уређење гробаља се врши на начин утврђен цитираним прописима. Покопавање се може обавити ван гробља само у случајевима предвиђеним посебним законом или на закону заснованим одлукама надлежних органа.

Гробље је земљиште које је одговарајућим урбанистичким планом или одлуком скупштине општине одређено за сахрањивање умрлих. Гробно мјесто (парцела) је земљиште намијењено за покопавање умрлог. Гроб је онај дио земљишта на гробљу гдје су укопани посмрти остаци умрлог, који морају да почивају у гробном мјесту најмање десет година од дана сахрањивања. Грбови су изузети из правног промета, како правилно запажају нижестепени судови.

Посебан друштвени интерес који постоји за сахрањивање и гробља је наметнуо потребу да се изврши јасно разграничење судске од управне надлежности. Суд опште надлежности је надлежан да поступа у случајевима кад се тражи заштита повријеђеног добра односно права добијеног од управног органа на гробљу као јавном добру односно кад се тражи заштита права имовинско–правног карактера. У свим осталим случајевима везаним за добијање права кориштења гробног мјеста, ископавање и измијештање посмртних остатака, одржавање и уређење гробаља, уклањање гробница и споменика, надлежан је орган управе.

Стога су нижестепени судови правилно закључили да одлучивање о тужбеном захтјеву тужитељица, којим се тражи предаја у посјед дијела парцеле на којем је изграђено гробље, што подразумијева претходну ексхумацију и измијештање посмртних остатака са те парцеле, не спада у судску надлежност него у надлежност органа управе.

То произлази из одредби члана 1. и члана 2. став 1. тачка б. у вези са члановима 19., 20. и 25. Закона о комуналним дјелатностима, према којима је погребна дјелатност једна од комуналних дјелатности која обухвата одржавање гробаља, пружање погребних услуга и обављање свих послова везаних за сахрањивање грађана (између осталог и премјештање посмртних остатака), гробља су комунални објекти, а надзор над обављањем комуналних дјелатности и спровођењем одредби тог закона, других прописа и општих аката из области комуналних дјелатности врши орган управе надлежан за комуналне послове.

У смислу наведених одредби, о захтјеву за измијештање и затварање гробља, на шта се у суштини своди тужбени захтјев тужитељица, одлучује орган управе надлежан за комуналне послове у управном поступку. При томе није битно да ли су посмртни остаци сахрањени у гробљу или ван гробља, са или без одобрења надлежног органа.

Пошто одлучивање о наведеном захтјеву не спада у судску надлежност, нижестепени судови су требали да се примјеном одредби члана 16. ст. 1. и 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09, даље: ЗПП) огласе ненадлежним и одбаце тужбу, а не да одбију тужбени захтјев. Међутим, овај пропуст нема утицаја на правилност нижестепених одлука обзиром да су правне посљедице исте и у случају одбијања тужбеног захтјева и у случају одбацивања тужбе.

Не стоји навод ревиденткиња да су нижестепеним одлукама повријеђена њихова права заштићена Уставом БиХ и Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода. Своја права тужитељице могу остварити постављањем захтјева за накнаду штете, како то правилно закључују нижестепени судови, односно захтјева за исплату накнаде за одузето земљиште.

Са изнијетих разлога ваљало је ревизију тужитељица одбити као неосновану, примјеном одредбе члана 248. ЗПП, те одлучити као у изреци.

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић